

Farmecul restituirii inedite

Nu știu cui datorează Opera Națională din București excelenta idee de a monta **Le cantatrici villane** de Valentino Fioravanti – lucrare total necunoscută publicului nostru, nu numai pentru că nu s-a cântat vreodată la noi, ci și în sensul că imensa majoritate a spectatorilor nici măcar n-au auzit de ea, după cum neștiut le este chiar numele autorului... Dacă inițiatorul acestui veritabil act de cultură e cumva Răzvan Cernat (așa cum lasă să se bănuiască programul de sală, unde el figurează la capitolul „Conducerea muzicală”), atunci ori dirijorul s-a păcălit amarnic (căci, spectacolul nedisponând la ora actuală de vreun cât de mic ansamblu instrumental care să-i justifice prezența la pupitru, numele lui a dispărut cu totul din foaia de distribuție tipărită pentru fiecare reprezentație), ori așteaptă vremurile mai bune când teatrul își va putea permite să implice în interpretarea partiturii și orchestra (acum, suplinită eficient și sensibil de către pianista Lidia Butnaru, care a asigurat și remarcabila pregătire muzicală a soliștilor).

Până una-alta, în ciuda opiniilor exprimate la unison de către regizoarea Anda Tăbăcaru-Hogea și scenografa Viorica Petrovici, cred că (deși, cum spun cele două artiste, „Foaierul Galben poate oferi acest gen [direct] de comunicare prin apropierea dintre interpret și spectator” și – respectiv – „Foaierul Galben, cu fiecare producție a Studioului experimental de Operă și Balet «Ludovic Spiess», începe să devină o scenă căutată de melomani și nu numai”) tot scena mare este mai potrivită pentru o asemenea montare. Chiar dacă nu există cor sau balet, chiar dacă personajele sunt doar șapte la număr (plus un figurant: Claudiu Anghelescu, întruchipând un Soldat) și nu participă în permanență simultan la acțiunea muzical-dramatică, dreptunghiul de joc este în Foaierul Galben prea îngust și prea lung pentru a permite publicului să vadă și să audă cum se cade; în ultimă instanță, mai propice ar fi foaierul principal, unde spectatorii ar putea lua loc de jur-împrejur, jos pe sub coloane și sus la balcon, ba la nevoie și pe scări...

În fine, dincolo de precarul confort vizual și auditiv, montarea *Cântărețelor de la țară* (așa se traduce titlul italianesc, și nu „Cântărețele parvenite”, cum eronat apare el pe foaia de distribuție!) oferă o rafinată delectare iubitorilor de operă bună și... rară: cea mai cunoscută dintre partiturile de gen ale lui Valentino Fioravanti – compozitor născut la Roma în 11 septembrie 1764 (unde, la vârsta de 17 ani, a și debutat ca autor liric), cu studii la Napoli, cu călătorii pentru premierele lucrărilor sale la Veneția și Milano, la Viena și Paris, cu un popas mai îndelungat la Lisabona (unde a condus o vreme Teatrul „San Carlos”), cu succese care l-au făcut (în epocă) să rivalizeze cu Paisiello sau Cimarosa și să fie admirat de Rossini. Situată exact la jumătatea seriei de 15 lucrări scenice ale lui Fioravanti (elaborate între 1781 și 1824), „commedia per musica” *Le cantatrici villane*, lansată în ianuarie 1799 la Teatro dei Fiorentini din Napoli și cântată în cele din urmă la Paris în 1806 și la München în 1812, a fost uitată timp de un secol și reluată abia în 1907 la Viena și în 1951 la Paris, fără a reuși să se impună nici astăzi în marele repertoriu, în pofida calităților evidente ale muzicii și chiar ale libretului scris de Giovanni Palomba (text pe care – fapt laudabil – foaia de distribuție îl reproduce integral, deși – dacă e să judec după situația titlului – mă îndoiesc că și foarte bine tradus).

Jucat și cântat de către o ireproșabilă garnitură de soliști (care alcătuiesc doar prima distribuție, căci mai există și o a doua!), spectacolul beneficiază în egală măsură de inspirația umoristică a regizoarei Anda Tăbăcaru-Hogea (personajele intră în scenă pe întuneric, luminându-și cu lanternele drumul până la „tablourile” cu care se vor contopi; bolnavul de podagră este transportat cu un modern cărucior de invalid; clavecinul pe care „Cântărețele” și-l dispută este unul... de jucărie, la care mimează convingător cântul profesorul-impresar; acesta împarte publicului cărți de vizită – păcat doar că... greșit ortografiate: din sintagma „maestro di cappella” lipsește un *p*; un pat-estradă încărcat cu o grămadă de perne și cuverturi înlocuiește butoaiile prevăzute în libret drept ascunzători pentru cei doi curtezani ai principalei eroine; ș.a.m.d.) și de aceea a scenografei Viorica Petrovici („tablourile” în spatele cărora personajele se poziționează atunci când nu iau parte la acțiune sunt panouri transparente, încadrate în rame pictate cu flori sau fructe, ca și rochiile cântărețelor-țărănci; redingota profesorului-impresar și șorțul servitorului-instrumentist sunt imprimate cu portative încărcate de note muzicale; pe lângă „prazul-contrabas”, pe scenă se mai „cântă” și la o... chitară-violoncel cu patru goame; soțul absent se întoarce travestit într-un soi de muschetar, cu mustăți fioroase, cu o pălărie uriașă, cu mască și cu o uniformă caraghioasă, de care atarnă tot felul de cuțite și pistoale – o amuzantă creație de tip *commedia dell'arte* realizată de către Hector Lopez, artist pe care eu una l-am admirat până acum doar în roluri grave; etc. etc.).

Jucând cu egală vivacitate și cu evidentă plăcere, echipa solistică a etalat totodată (ca într-o veritabilă competiție vocală) performanțe de primă linie în acest atât de particular tip de *belcanto*, unde *coloratura* nu este doar apanajul sopranelor – aici, Anna Mirescu (*Rosa*) și Simonida Luțescu (*Gianetta*); și eventual al mezzosopranei – Mihaela Ișpan (*Agata*); sau al tenorilor – Hector Lopez (*Carlino*) și Gheorghe Vlad (*Nunziello*), ci și al bașilor – Ștefan Schuller (*Don Bucefalo*) și Paul Basacopol (*Don Marco*); iar desfătarea sonoră produsă de glasurile acestora mobile și strălucitoare este cu atât mai deplină, cu cât ele nu doar domină pretențioasa țesătură a ariilor încărcate de *fiorituri*, ci se și armonizează admirabil în savuroasele ansambluri (duete, terțete, cvartete etc.) ce împodobesc din loc în loc partitura.

Opera Națională, București – *Le cantatrici villane*. **Muzica:** Valentino Fioravanti. **Libretul:** Giovanni Palomba. **Regia:** Anda Tăbăcaru-Hogea. **Scenografia:** Viorica Petrovici. **Acompaniamentul:** Lidia Butnaru. **Cu:** Anna Mirescu (*Rosa*), Hector Lopez (*Carlino*), Mihaela Ișpan (*Agata*), Simonida Luțescu (*Gianetta*), Ștefan Schuller (*Don Bucefalo*), Paul Basacopol (*Don Marco*), Gheorghe Vlad (*Nunziello*), Claudiu Angheliescu (*Soldatul*). **Data premierei:** 30 noiembrie 2008.